Lietas Nr. 110002716
Lietas arhīva Nr. 106AA-0014-17/15

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Aizkrauklē 2017.gada 14.februārī

Zemgales apgabaltiesa
tiesnesis referents V.Donāns
tiesneši E.Lenšs un V.Sprudzāns

sakarā ar Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokurores I.Rigastes apelācijas protestu apelācijas kārtībā rakstveida procesā izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu, kurā ar Bauskas rajona tiesas 2016.gada 5.oktobra spriedumu lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā par /pers. D/, personas kods /personas kods/, saukšanu pie administratīvās atbildības pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk tekstā - LAPK) 155.^{8}panta izbeigta.

Izskatot lietu rakstveida procesā, apelācijas instances tiesa

n o s k a i d r o j a

Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Kriminālpolicijas biroja Organizētās noziedzības un noziegumu ekonomiskas jomā apkarošanas nodaļas inspektors J.Silickis 2015.gada 19.novembrī sastādījis administratīvā pārkāpuma protokolu Nr. PC 128825 par to, ka 2015.gada 14.maijā plkst.13.05 tika veikta pārbaude sabiedrības ar ierobežotu atbildību (turpmāk tekstā – SIA) "/pers. E/" saimnieciskās darbības vietā un juridiskajā adresē /adrese A/. Pārbaudes laikā un administratīvā lietvedības ietvaros tika konstatēts, ka /pers. D/ prettiesiski glabā datorsistēmās datorprogrammas "Windows 7 Profesional", ESET Nod.32 Antivirus", "Windows 7 Profesional", "Windows 8" un "MS Office Home & Business 2010", ar ko ir pārkāpts Autortiesību likuma 15.pants.

Administratīvā pārkāpuma protokolā norādīts, ka atbildība par šo pārkāpumu paredzēta LAPK 155.^{8}pantā (lietas 1.lapa).

Ar Bauskas rajona tiesas 2016.gada 5.oktobra spriedumu lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā par /pers. D/ saukšanu pie administratīvās atbildības pēc LAPK 155.^{8}panta izbeigta. Izņemtos cietos diskus nolemts atdot /pers. D/ (lietas 122.-123.lapa).

Par minēto tiesas spriedumu Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokurore I.Rigaste iesniegusi apelācijas protestu, kurā lūdz atcelt Bauskas rajona tiesas 2016.gada 5.oktobra spriedumu daļā par tiesas noteikto rīcību ar izņemtajiem pārkāpuma izdarīšanas rīkiem - cietajiem diskiem, kuros atrodas /pers. D/ glabātās nelikumīgās datorprogrammas "Windows 7 Profesional", "ESET Nod.32 Antivirus", "Windows 8" un "MS Office Home & Bussiness 2010".

Atdodot atpakaļ izņemtos cietos diskus, kuri satur prettiesiski glabātās datorprogrammas, Bauskas rajona tiesa nav ievērojusi LAPK 1.pantā noteikto administratīvo pārkāpumu likumdošanas uzdevumu aizsargāt īpašumu, komersantu tiesības un likumīgās intereses, nostiprināt likumību, novērst tiesību pārkāpumus.

Turklāt, atdodot atpakaļ izņemtos cietos diskus, kuri satur prettiesiski glabātās datorprogrammas, tiks pieļauta atkārtota šo programmu nonākšana civiltiesiskajā apgrozībā, kas ir pretrunā arī Autortiesību likuma 70.panta otrajā daļā noteiktajam, ka, lemjot jautājumu par vainīgās personas atbildību, jāpieņem lēmums par kontrafakto eksemplāru iznīcināšanu.

Tā kā lietojuma tiesības ar konkrēto datorprogrammu fiziskā persona var iegūt tikai uz licences pamata, Bauskas rajona tiesai, pamatojoties uz LAPK 274.^{1}panta pirmās daļas trešo punktu, bija jālemj par prettiesiski glabāto datorprogrammu iznīcināšanu, uzdodot to veikt Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Kriminālpolicijas biroja Organizētās noziedzības un noziegumu ekonomikas jomā apkarošanas nodaļai kā iestādei, kur izņemtie cietie diski glabājas.

Vienlaicīgi ņemams vērā, ka tiesas sēdē pārkāpēja aizstāvis norādījis, ka /pers. D/ ne tikai atzinusi savu pārkāpumu un noslēgusi izlīgumu ar cietušajiem, bet iegādājusies ar jaunas programmas (lietas 129.lapa).

Par Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokurores I.Rigastes apelācijas protestu /pers. D/ aizstāvis zvērināts advokāts Kārlis Tračums iesniedza paskaidrojumus, kuros norāda, ka prokurores protests nav juridiski pamatots un jānoraida pilnā apjomā turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

Saskaņā ar LAPK 37.panta ceturto daļu lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā izbeidz, ja deviņu mēnešu laikā no administratīvā pārkāpuma lietas uzsākšanas dienas nav pieņemts lēmums par soda piemērošanu. Savukārt saskaņā ar LAPK 239.panta 7.punktu lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā nevar iesākt, bet iesāktā lietvedība jāizbeidz, ja ir pagājuši šā kodeksa 37.pantā paredzētie termiņi. Ņemot vērā, ka nolēmums par administratīvā soda uzlikšanu netika pieņemts deviņu mēnešu laikā, tad administratīvā pārkāpuma lietvedība bija jāizbeidz, kā to pamatoti izsprieda Bauskas rajona tiesa.

Savukārt, ja administratīvā pārkāpuma lietvedība ir jāizbeidz, tad nav tiesiska pamata veikt jebkādas darbības šajā administratīvā pārkāpuma lietvedībā, tajā skaitā, noskaidrot lietas apstākļus, pārbaudīt pierādījumus, lemt par mantu iznīcināšanu. Augstākā tiesa ir skaidrojusi, ka LAPK 239.pants nepieļauj lietvedību administratīvo pārkāpumu lietās konkrētos gadījumos. Tas nozīmē, ka, konstatējot LAPK 239.pantā minēto apstākli, lieta netiek izmeklēta un izskatīta pēc būtības, bet lietvedība tiek izbeigta. Minētais nepieļauj administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros noskaidrot konkrētās lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un izdarīt secinājumus. No tiesību normām neizriet iestādes tiesības turpināt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā. Ja nav ievērots LAPK 37.panta ceturtajā daļā noteiktais termiņš un no administratīvā pārkāpuma lietvedības uzsākšanas dienas nav pieņemts lēmums par administratīvā soda piemērošanu, administratīvā pārkāpuma lietvedība ir jāizbeidz. Tādējādi arī tiesai nebija tiesiska pamata lemt par datorprogrammu iznīcināšanu, un Bauskas rajona tiesa lietu izsprieda pareizi (lietas 134.lapa).

Pārbaudījusi administratīvā pārkāpuma lietas materiālus, izvērtējusi apelācijas protestā un paskaidrojumos minētos motīvus, pārsūdzētā sprieduma motivāciju, Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka Bauskas rajona tiesas spriedums ir atstājams negrozīts, bet prokurores apelācijas protests noraidāms.

Lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā ir izbeigta, pamatojoties uz LAPK 239.panta 7.punktā noteikto, ka lietvedību administratīvā pārkāpuma

lietā nevar iesākt, bet iesāktā lietvedība jāizbeidz, ja ir pagājuši LAPK 37.pantā paredzētie termiņi.

LAPK 274.[1] panta pirmās daļas 2.punktā noteikts, ka lēmumā par administratīvā soda uzlikšanu vai lietvedības izbeigšanu, nosakot, kas darāms ar pārkāpuma izdarīšanas rīkiem vai citiem izņemtajiem priekšmetiem un dokumentiem, vērtības un lietas, kuras [..] bijušas paredzētas vai lietotas pārkāpuma izdarīšanai, ir konfiscējamas vai atdodamas atpakaļ to īpašniekam.

Izskatāmās administratīvā pārkāpuma lietas materiālos ir 2015.gada 19.novembra apskates protokola ar tam pievienotiem fotouzņēmumiem kopija, kur redzams, ka tiek izdarīta cieto disku apskate, un tie pēc apskates tiek izņemti. No minētajā apskates protokolā atspoguļotās informācijas redzams, ka kopumā vizuāli apskatīti un izņemti 19 cietie diski, no kuriem tikai divu cieto disku īpašnieks ir /pers. D/ (lietas 80.-84.lapa).

Savukārt no Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Kriminālpolicijas biroja Organizētās noziedzības un noziegumu ekonomikas jomā apkarošanas nodaļas inspektora J.Silicka 2015.gada 4.janvāra *(visticamāk – domāts 2016.gada 4.janvāris)* ziņojumā norādītās informācijas redzams, ka no piecām administratīvo pārkāpumu lietām par pamata lietvedību tiek uzskatīta 2015.gada 14.maijā uzsāktā lietvedība pret SIA „/pers. E/", pie kuras tiek glabāti apskates laikā izņemtie 19 cietie diski (lietas 85.-88.lapa). Tādējādi konstatējams, ka īpašniekam /pers. D/ izņemtie cietie diski izskatāmajai administratīvā pārkāpuma lietai nav pievienoti.

Vienlaikus apelācijas instances tiesa uzskata, ka, izlemjot administratīvā pārkāpuma lietu, kurā lietvedība uzsākta pret /pers. D/, tiesiski pareizi tieši konkrētās (nevis kādas citas) lietas ietvaros ir izlemt jautājumu par /pers. D/ piederošu izņemto priekšmetu (lietu), kas tieši saistīts ar šo izskatāmo lietu.

Apelācijas instances tiesa uzskata, ka rajona tiesa pareizi izlēmusi, ka izņemtie cietie

diski, atbilstoši LAPK 274.[1] panta pirmās daļas 2.punkta noteikumiem, ir lietas, kas lietotas pārkāpuma izdarīšanai. Saskaņā ar minētās normas noteikumiem, tiesai bija jāizvēlas viens rīcības variants – šīs lietas vai nu konfiscēt, vai arī atdot atpakaļ to īpašniekiem. Tiesa pareizi nolēma tās atdot īpašniekiem, tā rīkojoties saskaņā ar normatīvā regulējuma prasībām.

Prokurores protestā norādītais, ka tiesai, pamatojoties uz LAPK 274.[1] panta pirmās daļas 3.punktu, bija jālemj par prettiesisko lietoto datorprogrammu iznīcināšanu, nav atbilstošs norādītās normas saturam. Saskaņā ar LAPK 274.[1] panta pirmās daļas 3.punktā noteikto priekšmeti, kurus var iegūt tikai ar īpašām atļaujām, jārealizē likumā noteiktajā kārtībā, bet priekšmeti, kuriem nav nekādas materiālās vērtības un kurus nevar izmantot, jāiznīcina vai pēc ieinteresēto personu vai iestāžu lūguma šos priekšmetus var tām realizēt.

Lietā nav ziņu, nav atrodamas arī prokurores protestā minētas norādes par to, ka kādam no izņemtajiem cietajiem diskiem nav materiālas vērtības un tos nevar izmantot.

„Lietas" vai „priekšmeti" LAPK 274.[1] panta izpratnē ir datoru cietie diski, nevis to

saturs, un rīcība ar tiem ir izlemta pareizi. Apstākļos, kad saskaņā ar lietā esošo informāciju šīs administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros datorsistēmu un tajā uzstādīto programmu apskate ir izdarīta 2015.gada 14.maijā, kad acīmredzami arī konstatēti autortiesību pārkāpšanas fakti, savukārt cietie diski vizuāli apskatīti un izņemti tikai 2015.gada 19.novembrī, krietni pārspīlēts ir protestā ietvertais apgalvojums, ka, atdodot atpakaļ izņemtos

cietos diskus, kuri satur prettiesiski lietotās datorprogrammas, tiks pieļauta atkārtota šo programmu nonākšana civiltiesiskajā apgrozībā. Turklāt, kā norādīts arī prokurores protestā, jāņem vērā, ka /pers. D/ ne tikai atzinusi savu pārkāpumu un noslēgusi izlīgumu ar cietušajiem, bet iegādājusies arī jaunas programmas.

Vienlaikus apgabaltiesai nav šaubu par to, ka konkrētajā situācijā izņemto disku īpašnieks /pers. D/ izprot diska satura legālas izcelsmes un legālas lietošanas juridisko nozīmi un iespējamās Autortiesību likuma pārkāpšanas sekas. Tādējādi nav pamata uzskatīt, ka /pers. D/ pirms sava īpašuma (datora cietā diska) turpmākas lietošanas, neiznīcinās tajos esošo nelegālo programmatūru, par ko skaidru apņemšanos rakstveidā paudis aizstāvis apgabaltiesai adresētajos rakstveida paskaidrojumos.

Norādītajos apstākļos apelācijas instances tiesa uzskata, ka pirmās instances tiesa ir pareizi izlēmusi izņemtos cietos diskus atdot īpašniekam /pers. D/.

Par LAPK 155.[8] panta pārkāpumu paredzēts ne vien uzlikt naudas sodu, bet konfiscēt arī autortiesību un blakustiesību pārkāpuma objektus un to nesēju.

Lēmuma par administratīvo sodu uzlikšanu izpildes stadijā atbilstoši LAPK 297.[1] panta noteikumiem, ja tiek atcelts lēmums un lieta par administratīvo pārkāpumu izbeigta, izņemtos un konfiscētos priekšmetus atdod. Izņemtos un konfiscētos priekšmetus neatdod, ja to nepieļauj citi normatīvie akti. Akcentējams, ka LAPK 297.[1] pantā reglamentēts gadījums, kad nolēmums ir izpildīts (izskatāmajā situācijā – autortiesību un blakustiesību pārkāpuma objekti un to nesēji konfiscēti). Šādā gadījumā būtu pamatota atsauce arī uz Autortiesību likuma 70.panta otrās daļas noteikumiem, ka, izlemjot jautājumu par vainīgās personas atbildību, jāpieņem lēmums par kontrafakto eksemplāru iznīcināšanu. Ja vainīgā persona netiek konstatēta, lēmumu par kontrafakto eksemplāru iznīcināšanu pieņem iestāde, kas tos apķīlājusi.

Savukārt, lietā konstatētajos apstākļos juridiskā persona ir noskaidrota, bet tiesa nav lēmusi jautājumu par šīs juridiskās personas atbildību. Turklāt pamatota ir aizstāvja paskaidrojumos minētā atsauce uz Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta kopsēdes 2008.gada 3.novembra spriedumu lietā Nr.SKA-355, kur tā 9.punktā Senāts ir norādījis, ka LAPK 239.pants nepieļauj lietvedību administratīvo pārkāpumu lietās konkrētos gadījumos. Tas nozīmē, ka, konstatējot LAPK 239.pantā minētu apstākli, lieta netiek izmeklēta un izskatīta pēc būtības, bet lietvedība tiek izbeigta. Minētais nepieļauj administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros noskaidrot konkrētās lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un izdarīt secinājumus. Sprieduma 12.punktā Senāts ir secinājis, ka LAPK 239.pants tieši noteic, ka, konstatējot attiecīgo apstākli, lietvedību vispār nevar uzsākt, bet iesāktā lietvedība ir jāizbeidz. Ar jēdzienu „lietvedība" nav saprotama soda noteikšana, bet gan iestādes darbības, noskaidrojot lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, tas ir, lietas vešana.

Līdz ar to, izbeidzot lietvedību (nevis izbeidzot lietu), pirmās instances tiesa, atdodot

izņemtos cietos diskus to īpašniekiem, rīkojās tiesiski pareizi. Pirms šo lietu atdošanas nav tiesiski pamatoti veikt tajās kādas izmaiņas.

Visbeidzot, prokurores protestā nav norādīts, kādas konkrēti programmas no /pers. D/ piederošajiem diskiem būtu iznīcināmas, ko arī faktiski nav iespējams norādīt bez lietā esošo pierādījumu izvērtēšanas un lietā konstatētajos apstākļos – bez /pers. D/ cietajos diskos esošās informācijas pārbaudes. Savukārt bez norādēm uz konkrētām programmām, kas iznīcināmas, praktiski institūcijas (tiesas) nolēmums arī nav izpildāms.

Ņemot vērā iepriekš minēto un saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.22 pantu, Zemgales apgabaltiesa

n o s p r i e d a

Bauskas rajona tiesas 2016.gada 5.oktobra spriedumu atstāt negrozītu.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Aizkrauklē 14.02.2017.

Tiesnesis referents V.Donāns

Tiesneši E.Lenšs

V.Sprudzāns